

**SPRAWOZDANIE Z 2017 R. DOTYCZĄCE SYTUACJI W
ZAKRESIE PODRABIANIA PRODUKTÓW I PIRACTWA W
UNII EUROPEJSKIEJ
STRESZCZENIE**

Wspólne sprawozdanie EUIPO / EUROPOLu

czerwiec 2017 r.

SPRAWOZDANIE Z 2017 R. DOTYCZĄCE SYTUACJI
W ZAKRESIE PODRABIANIA PRODUKTÓW
I PIRACTWA
W UNII EUROPEJSKIEJ
STRESZCZENIE

Spis treści

PRZEDMOWA	4
STRESZCZENIE.....	6

PRZEDMOWA

Sprawozdanie z 2017 r. dotyczące sytuacji w zakresie podrobienia produktów i piractwa w Unii Europejskiej

Sporządzone przez EUIPO i Europol sprawozdanie dotyczące sytuacji po raz kolejny wskazuje na istotne znaczenie walki z międzynarodowymi przestępcami, którzy należą do głównych beneficjentów naruszania praw własności intelektualnej w Unii Europejskiej.

W sprawozdaniu oparto się na poprzednim, również wspólnym sprawozdaniu z 2015 r., wskazując zmiany sytuacji w zakresie podrobienia produktów i piractwa, aktualizując główne wnioski i przedstawiając nowe informacje dotyczące niektórych pojawiających się trendów.

Przestępczość przeciwko własności intelektualnej w Unii Europejskiej nadal jest poważnym problemem. Działalność przestępcza w tym obszarze nie tylko powoduje potencjalne szkody dla zdrowia i bezpieczeństwa obywateli UE, ale również dla środowiska naturalnego. Szkodzi ona również legalnej gospodarce, przyczynia się do mniejszych przychodów poszkodowanych przedsiębiorstw, zmniejsza wolumen sprzedaży i liczbę miejsc pracy.

W obecnym opracowaniu potwierdzono, że naruszenia praw własności intelektualnej są istotnym źródłem dochodów zorganizowanych grup przestępczych. Grupy te również parają się często innymi przestępstwami, na przykład nielegalnym obrotem środkami odurzającymi, oszustwami w zakresie akcyzy, handlem ludźmi bądź praniem pieniędzy. Ich działaniom coraz bardziej sprzyjają korupcja i przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów.

Internetowe platformy handlowe, opisane w *SOCTA 2017*, w coraz większym stopniu stają się kluczowymi kanałami dystrybucji towarów podrobionych, a przestępcy starają się kopiować wyróżniające się sukcesy legalnych modeli przedsięwzięć internetowych.

Pojawiają się też inne zagrożenia, a wśród potencjalnych wyzwań w sprawozdaniu przeanalizowano coraz szersze wykorzystanie transportu kolejowego między Chinami a UE oraz sposoby jego wykorzystania przez podmioty naruszające prawa własności intelektualnej.

W świecie cyfrowym za szczególnie problem uznaje się internetowe rozpowszechnianie treści chronionych, a nielegalne transmisje telewizyjne i piractwo cyfrowe stanowią kolejne wyzwanie dla organów ścigania.

W obecnym sprawozdaniu kontynuowane są starania obu agencji UE służące uzyskaniu, we współpracy z przodującymi partnerami, wyraźniejszego obrazu skali problemu podrobienia produktów i piractwa.

W szczególności stanowi ono uzupełnienie baz danych opracowanych przez EUIPO w celu wsparcia wysiłków organów ścigania oraz współpracy EUIPO–Europol w ramach niedawno utworzonej koalicji na rzecz koordynacji zwalczania przestępczości przeciwko własności intelektualnej (IPC3). Ośrodek ten, który stworzono w celu gromadzenia większej ilości informacji i monitorowania trendów w dziedzinie internetowej przestępczości przeciwko prawom własności intelektualnej, już osiąga znaczące wyniki. Europol wykorzystuje go w celu usuwania stron służących do sprzedawania podrobionych towarów, namierzania pirackich dekoderek TV oraz zamykania nielegalnych operacji z użyciem waluty cyfrowej bitcoin.

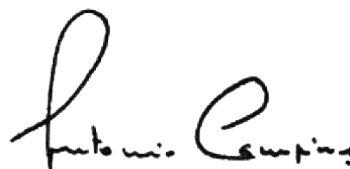
W sprawozdaniu potwierdzono, że podrobienie produktów i piractwo w UE nadal stanowią istotne wyzwanie, a zorganizowane grupy przestępcze często uczestniczą w tym procederze i czerpią z niego korzyści finansowe.

Wykazano w nim, że konieczność ciągłej, wzmożonej współpracy i edukacji wśród zainteresowanych stron i pośredników ma zasadnicze znaczenie, tak aby walka z tego rodzaju przestępczością i jej skutkami stała się w jeszcze większym stopniu spójna i oparta na solidnych informacjach.

Rob WAINWRIGHT

Dyrektor wykonawczy, Europol

António CAMPINOS

Dyrektor wykonawczy, EUIPO

STRESZCZENIE

Sprawozdanie z 2017 r. dotyczące sytuacji w zakresie podrabiania produktów i piractwa w Unii Europejskiej

Celem sprawozdania, sporządzonego w ramach współpracy między Europolami i EUIPO, jest przekazanie decydentom, praktykom, przedsiębiorstwom i ogółowi społeczeństwa aktualnych informacji dotyczących obecnej sytuacji w zakresie podrabiania produktów i piractwa w Unii Europejskiej (UE).

Ujęto w nim analizę praw własności intelektualnej i ich wartości, kluczowych sektorów produktowych, głównych szlaków handlowych i krajów wysyłki produktów podrobionych. Wskazano i przeanalizowano również zagrożenie piractwem i innymi naruszeniami praw w internecie oraz przedstawiono, w jaki sposób prawa własności intelektualnej i ich ochrona stanowią fundamenty życia gospodarczego i społecznego UE.

W sprawozdaniu przeanalizowano sposoby angażowania się zorganizowanych grup przestępczych w przestępczość przeciwko prawom własności intelektualnej i przedstawiono kilka analiz przykładów obrazujących niebezpieczeństwa spowodowane ich działalnością. Następnie opisano niektóre wyzwania związane ze zwalczaniem przestępczości przeciwko prawom własności intelektualnej oraz ujęto przegląd szeregu inicjatyw, które uruchomiono w celu przeciwdziałania takim przestępstwom.

Wskazano i przeanalizowano szereg perspektyw na przyszłość, w tym niektóre nowe wyzwania w zakresie ochrony praw własności intelektualnej.

O wartości i stabilności, jaką społeczeństwu zapewniają sektory w znacznym stopniu wykorzystujące prawa własności intelektualnej, świadczy fakt, że takie przedsiębiorstwa były szczególnie odporne w czasie globalnego kryzysu gospodarczego i bezpośrednio po nim, podczas gdy wiele innych sektorów borykało się z trudnościami. W latach 2011–2013 sektory intensywnie korzystające z praw własności intelektualnej odpowiadały za 86% przywozu i 93% wywozu w handlu zewnętrznym UE oraz miały 42% udziału w PKB¹.

Przestępstwa przeciwko prawom własności intelektualnej, których maksymalną roczną wartość obliczono na 461 mld USD w skali globalnej², dotyczą obecnie prawie wszystkich rodzajów produktów i obszarów geograficznych. Skutki takiej przestępczości prowadzą do szeregu ukrytych efektów domina mających wpływ na obywateli, przedsiębiorstwa i rządy oraz ograniczają możliwości legalnie działających przedsiębiorstw intensywnie korzystających z praw własności intelektualnej w zakresie reinwestowania w badania, rozwój i zatrudnienie, a to stanowi poważne zagrożenie dla wzrostu gospodarczego w przyszłości.

W przypadku określonych rodzajów produktów niektóre państwa członkowskie zajmują mniejszą część podrabianych produktów w ujęciu wartościowym, niż mogłyby wskazywać ich odsetek w ogólnej wartości legalnego przywozu. Oznacza to, że władze zwalczające przestępczość przeciwko prawom własności intelektualnej na zewnętrznych granicach w niektórych regionach wykorzystują oceny ryzyka w odniesieniu do określonej grupy produktów i skuteczniej przeciwdziałają nielegalnemu przywozowi. W dalszym ciągu duże znaczenie mają działania organów celnych służące zatrzymywaniu na zewnętrznych granicach towarów, w przypadku których nastąpiło naruszenie praw własności

¹ Europejski Urząd Patentowy i Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej, *Intellectual property rights intensive industries and economic performance in the European Union (Branże intensywnie korzystające z praw własności intelektualnej a wyniki gospodarcze w Unii Europejskiej)*, 2016 r., s. 6. Sprawozdanie dostępne na stronie internetowej: https://euiipo.europa.eu/tunnel-web/secure/webdav/guest/document_library/observatory/documents/IPContributionStudy/performance_in_the_European_Union/performance_in_the_European_Union_full.pdf.

² OECD/EUIPO (2016), *Trade in counterfeit and pirated goods mapping the economic impact (Handel towarami podrobionymi i pirackimi: określenie skutków gospodarczych)*, 2016 r., s. 11. Sprawozdanie dostępne na stronie internetowej: <http://www.oecd.org/gov/risk/trade-in-counterfeit-and-pirated-goods-9789264252653-en.htm>.

intelektualnej, nawet jeżeli są one jedynie w stanie zatrzymać stosunkowo niewielki odsetek całkowitego przywozu podrabianych towarów przywożonych do UE każdego roku.

Chiny pozostają głównym krajem wysyłki towarów podrobionych, a Hongkong pełni rolę punktu tranzytowego w przypadku towarów pierwotnie wyprodukowanych w Chinach; natomiast inne państwa również charakteryzują się szczególnymi cechami handlowymi. Na przykład Turcja jest powiązana z Bułgarią i Belgią poprzez handel podrabianymi etykietami, metkami i nalepkami, co ułatwia produkcję wewnętrzną.

Wolne obszary celne nadal wiążą się z szeregiem przestępstw przeciwko prawom własności intelektualnej, a zharmonizowane standardy egzekwowania prawa są nadal konieczne na niektórych obszarach geograficznych.

Przestępcy zlokalizowani w UE bazują przede wszystkim na producentach zza granicy, a następnie organizują przywóz, transport, przechowywanie i dystrybucję towarów podrobionych na obszarze UE. W sprawozdaniu wykazano jednak, jak niektórzy z nich są również aktywnymi producentami w UE. Taka wewnętrzna produkcja towarów podrabianych, której sprzyja użycie sfalszowanych etykiet i opakowań przywożonych spoza UE, jest często organizowana przez zorganizowane grupy przestępcze; obserwuje się oznaki wzrostu tego rodzaju przestępczości.

Towary podrobione są w coraz większym stopniu rozprowadzane poprzez internetowe platformy handlowe. Produkty sprzedawane w internecie są zazwyczaj rozprowadzane w małych paczkach pocztą i kurierem, często bezpośrednio do klientów; odnotowano też rosnącą rolę technologii w przestępczości przeciwko prawom własności intelektualnej.

Zorganizowane grupy przestępcze zajmujące się przestępstwami przeciwko prawom własności intelektualnej działają często wielowymiarowo i parają się również innymi przestępstwami, na przykład nielegalnym obrotem środkami odurzającymi, oszustwami w zakresie akcyzy, handlem ludźmi i praniem pieniędzy. Przestępstwa przeciwko wiarygodności dokumentów i korupcja nadal w dużym stopniu sprzyjają działalności przestępczej w tym obszarze.

W świecie cyfrowym za szczególny problem uznaje się internetowe rozpowszechnianie treści chronionych. Nielegalne transmisje telewizyjne stanowią kolejne wyzwanie dla organów ścigania, a szerzące się nadal oszustwa są również blisko powiązane z aktami piractwa cyfrowego.

W sprawozdaniu przedstawiono i określono, jak osoby będące na pierwszej linii walki z przestępczością przeciwko prawom własności intelektualnej nadal napotykają na szereg ograniczeń i określonych wyzwań, na przykład konieczność koordynowania dochodzeń transgranicznych i opanowania nowoczesnych technologii używanych przez przestępców w celu ukrywania swoich lokalizacji i działań.

Niskie kary powodują, że przestępstwa przeciwko prawom własności intelektualnej stają się atrakcyjne dla przestępców, natomiast perspektywa ukarania oskarżonego bardzo niską karą powoduje, że ściganie takich spraw w pierwszej kolejności nie przemawia nazbyt do wybranych organów w niektórych państwach członkowskich.

Terroryzm, cyberprzestępczość, przemyt nielegalnych imigrantów, nielegalny obrót środkami odurzającymi i inne obszary działalności przestępczej spowodowały przesunięcie punktu ciężkości globalnego ścigania przestępstw, a przestępstwa przeciwko prawom własności intelektualnej stały się mniej istotnym priorytetem. Powyższe informacje pokazują, dlaczego przestępczość przeciwko prawom własności intelektualnej nadal jest jednym z najbardziej lukratywnych przedsięwzięć przestępczych i że nadal jest ona ściśle powiązana z innymi rodzajami przestępstw.

Pojawiają się jednak nowe zagrożenia w dziedzinie opisywanej przestępczości, a w sprawozdaniu określono szczegółowe problemy dotyczące nasilającego się wykorzystania transportu kolejowego jako metody przewozu ładunków między Chinami a UE oraz sposobów wykorzystania tej metody przez

podmioty naruszające prawa własności intelektualnej w nieokreślonej dotąd skali ilościowej. Należy się spodziewać, że cyfryzacja systemów handlu i transportu stworzy nowe możliwości dla przestępców.

We wszystkich aspektach ścigania przestępstw przeciwko prawom własności intelektualnej istnieje rozpoznana, ciągła konieczność zacieśnionej współpracy i edukacji wśród wszystkich zainteresowanych stron i pośredników, tak aby walka z tego rodzaju przestępczością i jej skutkami stała się w jeszcze większym stopniu spójna i oparta na solidnych informacjach.

Wreszcie przestępczość przeciwko prawom własności intelektualnej i zajmujący się nią przestępcy nie dają się jasno sprecyzować, a wiele zagrożeń i sytuacji opisanych szczegółowo w sprawozdaniu codziennie się zmienia. Podstawowy wniosek jest jednak taki, że we wszystkich obszarach tego rodzaju przestępczości jakiegokolwiek samozadowolenie lub przyzwolenie byłyby nierozważne.

SPRAWOZDANIE Z 2017 R.
DOTYCZĄCE SYTUACJI
W ZAKRESIE PODRABIANIA
PRODUKTÓW